

Gezinshuis kinderen



maar naar deze opa luister je graag. Dat zowel de jonge als de oudere generaties er baat bij hebben als we die laatste weer echt laten praten, is één van de thema's in het boek. Door de minachting en onverschilligheid waarmee ouderen vaak benaderd worden, gaat veel wijsheid verloren. Keirse kijkt met weemoed terug op zijn jeugd, maar is zeker niet blind voor de verworvenheden van de moderne wetenschap of doof voor de progressie die emancipatoire bewegingen boekten in de laatste decennia. Hij benadrukt dat technologie weliswaar een noodzakelijke voorwaarde is voor goede gezondheidszorg, maar dat die zorg zonder menselijke maat niet mogelijk is.

Naast de hoofdstukken over zijn jeugd bestaat het boek uit de delen 'anders ouder worden', 'anders ziek zijn' en 'anders sterven'. Waar mensen vroeger bij hoge uitzondering nog een hele levensfase na het pensioen mochten ervaren, is dit nu meer gangbaar geworden. Toch worden mensen niet goed voorbereid op de ouderdom en wordt er te rigide gedacht over bijvoorbeeld werk en studie. Keirse pleit ervoor mensen de mogelijkheid

te bieden hun hele leven te werken en te studeren. Ook op latere leeftijd is het waardevol om jezelf te blijven ontwikkelen. Oudere mensen zijn vaak juist gelukkiger dan jongere mensen, ze ervaren meer rust en hebben meer tijd voor zingeving. Jongeren kunnen zich amper een beeld vormen van ouderdom en ouderdom blijft ook vaak buiten het zicht van jongeren. Het is belangrijk, vindt Keirse, dat jongere generaties vaker met oudere generaties geconfronteerd worden, niet alleen om van hen te leren, maar ook om zich voor te bereiden op de eigen laatste levensfase.

Het deel over ziek zijn is een fundamentele kritiek op de doorgeslagen technologisering in de gezondheidszorg. Hyperspecialisatie heeft tot talloze hokjes geleid, waarin medici patiënten niet meer als mens, maar als orgaan benaderen. In opleidingen is amper plaats voor communicatie, waardoor aan een belangrijk deel van zorg wordt voorbijgegaan. Keirse pleit niet tegen specialisatie, maar voor betere samenwerking tussen de specialisten. Men zou moeten leren teamspeler te zijn: alleen dat maakt een integrale gezondheidszorg mogelijk, waarin de mens centraal staat. In ziekenhuizen ligt de nadruk vaak meer op cure dan op care, terwijl genezing lang niet altijd tot de mogelijkheden behoort. Zeker in de palliatieve fase is het de vraag of wéér een operatie iets toevoegt of niet. Valse hoop kan toxisch zijn en mensen de kans ontnemen om waardig te sterven. *Anders leven* is een diep menselijk en wijs boek. Een pleidooi voor een humanere en meer verbonden samenleving kan vaak op veel instemming maar weinig concrete bijval rekenen. Dit boek verdient het echter ter harte te worden genomen.

Keirse, M., (2021)

Anders leven – Pleidooi voor een humanere en meer verbonden samenleving

Tielt: Uitgeverij Lannoo nv
(240 pp., €22,99)

Anders leven

Door Werner van de Vrede, redacteur Vakblad Sociaal Werk

Prof. Dr. Manu Keirse is een vooraanstaand Belgische klinisch psycholoog en een autoriteit op het gebied van verdriet, verlies en de laatste levensfase. Dit boek begint met een terugblik op zijn jeugd. Een cynicus zou kunnen denken dat hier om een 'opa vertelt' en een 'vroeger was alles beter'-verhaal gaat, maar Keirse laat weinig ruimte voor cynisme. Hij is duidelijk erg betrokken en menselijk, maar ook een wetenschapper. Ja, opa vertelt,